

(4) *“Because we believe in the next world?”*

“No, Sister. Because you don't believe in this one. You ran away from it” (6, 219), де підкреслене висловлення є складним МА незгоди.

За типом інтерактивності МА незгоди можуть бути як односторонні, так і кооперативні. Односторонні МА незгоди не потребують негайного зворотного зв'язку, а кооперативні МА незгоди мають на меті виклик негайної реакції [3, 21].

Отже, у залежності від контексту, МА незгоди можна віднести до п'яти типів МА (за класифікацією Дж. Серля). Сам МА незгоди класифікується за такими критеріями, як кількість іллокутивних сил, спосіб вираження, структура, тип інтерактивності. Така конкретна класифікація уможливує більш ґрунтовний аналіз МА незгоди у мовленнєвому спілкуванні.

Список використаної літератури:

1. Велівченко В.Ф. Основи лінгвопрагматики. Навчальний посібник для студентів старших курсів вищих навчальних закладів. — Черкаси: ФОП Гордієнко Є.І., 2017. — 260 с.

2. Заграновська О.І. Мовленнєві акти незгоди в контексті комунікації / О.І. Заграновська // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – 2014. – Випуск 43. – С. 110–112.

3. Зербіно А.Д. Специфіка типологізації мовленнєвих актів згоди / незгоди у сучасній англійській мові / А.Д. Зербіно // Наукові записки. Серія “Філологічна”. – 2011. – Випуск 19. – С. 18–24.

4. Кенжебалина Г.Н. Лингвопрагматика : учебное пособие для студентов и магистрантов филологических специальностей / Г. Н. Кенжебалина. – Павлодар : Кереку, 2012. – 121 с.

5. Рудик І.М. комунікативно-прагматичні типи висловлювань зі значенням згоди/незгоди в сучасній англійській мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 2000. – 17 с.

6. Sidney Sheldon, *The Sands of Time*, 427 p.

Науковий керівник: к. філол. н., доцент В. Ф. Велівченко

ПЕРЕХОДИ ДО ІНШИХ СВІТІВ У АНГЛОМОВНОМУ ФЕНТЕЗІ

Ю. С. Вітковська

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

На сьогоднішній день фентезі набуває все більшої популярності як серед дорослих так і серед дітей. Незважаючи на те, що становлення фентезі як жанру художньої літератури відбулося на початку ХХ ст., об'єктом активного наукового розгляду воно стало лише на перетині століть [5]. Проблемою фантастики та фентезі займалися науковці Манахов О., Сеньків О., Яворська Л. [3; 5] та інші. Хоча жанр фентезі розглядався в різних аспектах, образ порталу в англomовній літературі ще не був досліджений, тому ця тема є актуальною.

Жанр фентезі поділяється на різновиди за кількома критеріями. За сюжетно-тематичним принципом розрізняють героїчне, епічне та високе (Дж. Р.Р. Толкін, Т. Вільямс, Р. Джордан), готичне або темне (Г. Лавкрафт), гумористичне (Т. Пратчетт), християнське (К. Люїс), історичне (М. Стюарт) фентезі. За направленістю до читацької аудиторії твори цього жанру поділяють на дитячі (Дж. К. Роулінг) та для дорослих (усі вище перераховані автори). За належністю автора до певної національності чи етномовної свідомості розрізняють англomовне, українське, слов'янське фентезі тощо [3, с. 122].

Питання фентезі як категорії жанрології досить суперечливе, що зумовлено насамперед відсутністю чітких дефініцій терміна. В оригінальному тексті есе «Про

чарівні казки» Дж. Р. Р. Толкін трактує термін *fantasy* як назву літературного жанру та як поняття «фантазія» [4, с. 315]. Уживання терміну «фентезі» стосовно жанрової специфіки художнього твору відповідає англомовній традиції. У словнику літературознавчих термінів С. Белокурової подана дефініція фентезі як різновиду фантастики: твори, що зображають вигадані події, у яких головну роль відіграє ірраціональне, містичне начало і світи, буття у яких не можна логічно пояснити [5].

Саме у творах фентезі ми можемо знайти портали до інших світів або ж часові портали. Крім того, у них спостерігається велика кількість міфологем – “згорнутих знаків, що відсилають до тексту” міфу та частково репрезентують його. Міфологеми слугують інтертекстуальними одиницями міфологічного тексту, які представляють його в конденсованому вигляді та, розгортаючись у тому чи іншому творі, вивільняють закладену в них міфологічну інформацію [1]. Так, наприклад, у творах Дж. Р. Р. Толкіна, котрі входять до циклу “Володар перстнів”, та у Поттеріані Дж. Роулінг спостерігаємо міфологемні образи гномів та ельфів, а також міфологеми двобою між добром та злом, а у творі Г. Уельса “Двері в стіні” фігурує міфологема Раю.

У романах та оповіданнях жанру фентезі часто використовується уявлення про Всесвіт як про набір незалежних “площин існування” (однією з яких є звичний нам світ). При цьому паралельні світи можуть описуватися абсолютно незалежними один від одного, або взаємодіючими. У другому випадку взаємодія може полягати або в існуванні в цих світах певних місць, де вони перетинаються (зливаються), або в можливості за певних обставин проникнення з одного світу в інший (умовно кажучи, наявності “дверей” між світами). У деяких випадках під світом розуміється не лише просторовий, але і часовий складник [2, 86].

Виходячи з вище сказаного, всі портали можна поділити на два типи: просторові (наприклад, через шафу діти потрапляють до іншого світу у творі К. Люїса “Хроніки Нарнії”, у романі Н. Геймана “Зоряний пил”, запаливши свічку, герой переноситься до чарівної країни) та часові (наприклад, у новелі “Ріп ван Вінкль” В. Ірвінга головний герой потрапив у долину, повернувшись із якої наступного дня, виявив, що його не було 20 років). Порти також класифікують за способом переходу, наприклад, у творі Л. Керролла “Аліса в Країні Чудес” дівчинка потрапила до чарівної країни через кролячу нору; у “Чарівній крамниці” Г. Уельса продавець із капелюха діставав чарівні речі, які належали до іншої реальності; у казці Дж. Роулінг “Фантастичні звірі і де їх шукати” головний герой для того, щоб потрапити до іншого світу, залазив у валізу. Позаяк автори, які працюють у жанрі фентезі, часто використовують у своїх творах образи порталів та переходів до інших світів, актуальним є дослідження, з подальшим описом та класифікацією, способів такого переходу.

Список використаної літератури:

1. Інтертекстуальні трансформації міфологем. – Режим доступу : <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=20519&chapter=1>
2. Мозговий І. Феномен паралельних світів: до проблеми засобів їх виявлення / І. Мозговий // Збірник наук. праць, випуск 6. – 2014. – 86 с.
3. Сеньків О. М. Індивідуально-авторська власна назва в англомовному дитячому фентезі / О.М. Сеньків. – Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, – 2017. – С. 121-125.
4. Толкін Дж. Р. Р. О волшебных сказках / Толкин Дж.Р. Р. // Приключения Тома Бомбадила и другие истории: Пер. с англ. – СПб. : Азбука, 1999. – С. 315-410.
5. Яворська Л. Жанр фентезі у сучасній літературі для дітей / Л. Яворська. – Режим доступу: http://ddpu.drohobych.net/native_word/wp-content/uploads/2016/04/19.pdf.

Науковий керівник: к.філол.н., доцент О. Я. Кресан